

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างของแม่บ้านในเขตเทศบาลนครลำปาง" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างของแม่บ้าน และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างของแม่บ้าน เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลจากแม่บ้านกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบค่าไคว์สแควร์ (Chi-square test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows

สรุปผลการศึกษา

1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

แม่บ้านกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครลำปางจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี และมีอายุโดยเฉลี่ย 43.5 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 41.0 ประกอบอาชีพค้าขายหรือประกอบการธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 34.2 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวขนาดกลางคือ 4-5 คน ร้อยละ 48.5 จำนวนสมาชิกครอบครัวโดยเฉลี่ย 4.07 คน มีรายได้ของครอบครัวเท่ากับหรือน้อยกว่า 10,000.00 บาทต่อเดือน และต่ำกว่า ร้อยละ 62.4

2. พฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

2.1 พฤติกรรมการเลือกบริโภคผักและผลไม้

แม่บ้านกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเลือกบริโภคผักทั่วไปที่มีขายตามท้องตลาด และผักพื้นบ้านเป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 48) และเลือกผักปลอดสารพิษที่มีเครื่องหมายรับรองเป็นอันดับสาม แหล่งที่มาของผักที่บริโภคส่วนใหญ่แม่บ้านจะได้ผักปลอดสารพิษที่มาเครื่องหมายรับรอง มา

จากตลาดสด (ร้อยละ 45.3) จากห้างสรรพสินค้า (ร้อยละ 36.3) และ แม่บ้านปลูกผักไว้กินเองที่บ้าน ร้อยละ 34.0 ผักพื้นบ้านแม่บ้านจะซื้อมาจากตลาดสด (ร้อยละ 77.5) ปลูกไว้กินเองในบริเวณบ้าน (ร้อยละ 54.5) ความถี่ในการบริโภคและเลือกผักที่ปลอดภัย แม่บ้านส่วนใหญ่จะบริโภคผักปลอดสารพิษเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 49.5) บริโภคผักพื้นบ้านเป็นประจำ (ร้อยละ 72.2) และเลือกบริโภคผักและผลไม้ที่สวย ไม่มีริ้วพรุณ เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 73.3) แม่บ้านที่ไม่เคยบริโภคผักปลอดสารพิษที่มีตรารับรองเลยคิดเป็นร้อยละ 7

2.2 การล้างผักและผลไม้

ก่อนบริโภคผลไม้เช่น ส้มเขียวหวาน ฝรั่ง ที่ซื้อมาจากตลาด แม่บ้านส่วนใหญ่จะนำมาล้างก่อนรับประทาน (ร้อยละ 99.2) โดยวิธีการล้างน้ำหลายครั้ง ล้างน้ำไหลจากก๊อกและล้างน้ำเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 43.3, 32.2, และ 24.4 ตามลำดับ) และมีการนำผลไม้แช่น้ำทิ้งได้ไม่เกิน 10 นาที (ร้อยละ 32.3) ไม่มีการแช่ร้อยละ 29.2 มีการใช้มือลูบหรือดูในขณะล้างอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 70.0) แม่บ้านทุกคนมีการล้างผักที่ซื้อมาจากตลาด เช่น ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า โดยวิธีการล้างน้ำหลายครั้ง (ร้อยละ 3.0) มีการแช่ผักไม่เกิน 10 นาที (ร้อยละ 48.8) มีการใช้มือลูบหรือดูไปมาอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 49.0)

2.3 การเตรียมผักผลไม้เพื่อลดสารพิษตกค้างก่อนนำมารับประทาน

แม่บ้านส่วนใหญ่มีการลอกเปลือกกะหล่ำปลีออกเป็นปกติ (ร้อยละ 86.5) มีการลอกเปลือกแตงกวาก่อนรับประทาน (ร้อยละ 59.7) และไม่เคี้ยวผลไม้ที่ซื้อจากตลาดก่อนการล้าง (ร้อยละ 51.5)

เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมในการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างมาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม พบว่าแม่บ้านส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ในระดับไม่ปลอดภัย (ร้อยละ 79.5) และระดับปลอดภัย (ร้อยละ 20.5)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างกับตัวแปรอิสระที่ศึกษา

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้กับปัจจัยลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพหลัก และรายได้ของครอบครัว

จากผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพหลัก และรายได้ต่อเดือนของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภค ผัก และผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม กับปัจจัยนำเข้าแก่ความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้

พบว่าแม่บ้านมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างในระดับสูง (ร้อยละ 75.5) และแม่บ้านส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับต่ำ (ร้อยละ 57.5)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง กับปัจจัยเสริม คือ การได้รับการบอกกล่าวจากบุคคลรอบข้าง

แม่บ้านส่วนใหญ่ได้รับการบอกกล่าว แนะนำ เรื่องเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง จากเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน (ร้อยละ 45.8) รองลงมาได้รับจากญาติพี่น้อง เจ้าหน้าที่ราชการ ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน (ร้อยละ 35.0, 14.8, 5.8 และ 3.5 ตามลำดับ) แม่บ้านส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบอกกล่าวแนะนำจากบุคคลต่างๆถึงได้รับการบอกกล่าวจากกลุ่มบุคคลรอบข้างไม่เกิน 1 กลุ่ม (ร้อยละ 73.2) และเมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์พบว่า การได้รับการบอกกล่าวจากคนรอบข้าง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง กับปัจจัยเอื้ออำนวยได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง และการรับรู้ถึงความสะดวกในการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

3.4.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ

แม่บ้านส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง จากโทรทัศน์ (ร้อยละ 82.5) รองลงมาได้รับจากหนังสือพิมพ์ วิทยุวารสาร นิตยสาร และจากแผ่นพับ (ร้อยละ 42.3, 39.0, 29.8 และ 14.8 ตามลำดับ) แม่บ้านส่วนใหญ่ไม่ได้รับข่าวสารและได้รับข่าวสารจาก 1 แหล่ง (ร้อยละ 45.2)

การทดสอบความสัมพันธ์ พบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

3.4.1 การรับรู้ถึงความสะดวกในการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

แม่บ้านส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้ถึงความสะดวกในระดับต่ำ (ร้อยละ 60.8) และในระดับสูง (ร้อยละ 39.3)

การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า การรับรู้ถึงความสะดวกในการบริโภค ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า

พฤติกรรมการบริโภคผัก และผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างของแม่บ้านในเขตเทศบาลนครลำปาง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพิษภัยที่เกิดจากการบริโภคผักและผลไม้ที่มีสารพิษตกค้างอาจไม่แสดงผลให้เกิดการเจ็บป่วยทันที และหากเป็นการสะสมความเป็นพิษ หรือเกิดการเจ็บป่วย ก็ไม่สามารถระบุว่าการเจ็บป่วยเป็นสาเหตุจากสารพิษตกค้าง ที่รับประทานเข้าไปเพียงอย่างเดียว จึงทำให้แม่บ้านไม่เห็นความสำคัญ หรือไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควรในการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างในผัก และผลไม้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เทคโนโลยีการสื่อสารมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางทำให้บุคคลทุกเพศทุกวัยได้รับทราบข่าวสาร เกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง มีการรับสิ่งใหม่ ๆ ตามสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้นผู้ที่มีอายุน้อยหรืออายุมาก จึงมีพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ไม่ต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ปียรัตน์ นิมสกุล (2539 : 119) ที่พบว่า ผู้ที่มีอายุ แตกต่างกันมีการยอมรับการนำผักปลอดสารพิษมาบริโภคไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากแม่บ้านอาจเรียนรู้วิธีการบริโภคจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการรับรู้จากสื่อต่าง ๆ มากกว่าจากในหลักสูตรการศึกษา ประกอบกับพิษภัย เกิดจากสารพิษที่ตกค้างในผักและผลไม้ ไม่ปรากฏผล ให้เห็นอย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่าแม่บ้านจะมี

ระดับการศึกษาสูงเพียงใด แต่อาจไม่คำนึงถึงการบริโภคผลและผลไม้มั้ให้ปลอดภัยก็ไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรธิดา สุวรรณรัตน์ (2539 : 73) พบว่า การปฏิบัติในการบริโภคผักและผลไม้มั้ไม่แปรเปลี่ยนไปตามระดับการศึกษา และจากการศึกษาของ ปิยรัตน์ นิ่มสกุล (2539 : 119) พบว่าแม่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการตัดสินใจบริโภคผักปลอดภัยไม่แตกต่างกัน

จำนวนสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้มั้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากที่คาดว่า ครอบครัวที่มีสมาชิกน้อย แม่บ้านน่าจะพินิจพิเคราะห์ในการจัดเตรียมอาหารสำหรับบริโภคในครอบครัว เพราะจะมีเวลาในการจัดเตรียมมากกว่าครอบครัวที่มีสมาชิกจำนวนมาก แต่กลับพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน หรือสัมพันธ์กันอาจจะเป็นเพราะถึงแม้จะมีเวลาในการจัดเตรียมเรื่องการบริโภคมากกว่า แต่แม่บ้านที่มีจำนวนสมาชิกน้อย อาจทำให้ไม่จำเป็นต้องปรุงประกอบอาหาร รับประทานเองที่บ้าน แต่อาจนิยมรับประทานอาหารนอกบ้านเพราะง่ายกว่า ไม่ยุ่งยาก หรือซื้ออาหารปรุงสำเร็จมารับประทานมากกว่า การปรุงประกอบเอง จึงทำให้แม่บ้านไม่ค่อยให้ความสนใจและความพินิจพิเคราะห์ในการบริโภคผักและผลไม้มั้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา พรธิดา สุวรรณรัตน์ (2539 : 76) ที่พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในการบริโภคผักและผลไม้มั้ที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเช่นเดียวกับการศึกษาของ ปิยรัตน์ นิ่มสกุล (2539 : 120) พบว่า แม่บ้านที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีการยอมรับการนำผักปลอดภัยมาบริโภคแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของ สลักจิต ศิรินันท์ (2539 : 101) ที่พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้การตัดสินใจบริโภคผักปลอดภัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมฯ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นไปได้ว่าในปัจจุบันแม่บ้านทุกๆ อาชีพมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้มั้ได้เท่าๆ กัน ทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หรือจากการบอกกล่าวแนะนำจากบุคคลต่าง ๆ ดังนั้นจึงทำให้แม่บ้านทุกอาชีพมีพฤติกรรมการบริโภคฯ ได้เท่าๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สลักจิต ศิรินันท์ (2539:102) ที่พบว่าแม่บ้านที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีผลทำให้การตัดสินใจบริโภคผักปลอดภัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพรธิดา สุวรรณรัตน์ (2539:74) ที่พบว่า อาชีพหลักที่แตกต่างกันมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในการบริโภคผักและผลไม้มั้ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของปิยรัตน์ นิ่มสกุล (2539 : 121) ที่พบว่า ผู้มีอาชีพหลักเป็นแม่บ้านมีการยอมรับการนำผักปลอดภัยมาบริโภคมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ราชการ ค้าขาย และอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รายได้ต่อเดือนของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า ครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนสูงมีการรับประทานอาหารนอกบ้านมากกว่า ประกอบอาหารรับประทานเอง และมักซื้ออาหารจากร้าน หรือห้างสรรพสินค้ามารับประทาน ทำให้ไม่มีโอกาสในการเลือกปรุงอาหาร ส่วนครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำ มีโอกาสในการปรุงอาหารเอง และมักซื้ออาหารตามตลาดทั่วไป ซึ่งแหล่งดังกล่าวจะไม่มีผักปลอดภัยจากสารพิษมากนัก และรายได้ต่ำอาจไม่มีเวลาในการพิถีพิพันในการเลือกล้างหรือปรุงประกอบผักและผลไม้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อสารพิษมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยรัตน์ นิ่มสกุล (2539 :103) พบว่าผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการยอมรับการนำผักปลอดสารพิษมาบริโภคแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของกนกวรรณ อยู่วงศ์ (2540, 89) ที่ศึกษาเรื่องการยอมรับของเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษพบว่าการยอมรับในการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันตามระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของพรธิดา สุวรรณรัตน์ (2539, 78) ที่พบว่าระดับความรู้ในการบริโภคผักและผลไม้ที่แตกต่างกัน มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในการบริโภคผักและผลไม้ที่แตกต่างกัน และจากการศึกษาของสลักจิต ศิรินันท์ (2539,103) พบว่าความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อการตัดสินใจในการบริโภคผักปลอดสารพิษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความคิดเห็นต่อการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นถึงว่าแม่บ้านยังมีความคิด ความรู้ต่อการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยในทางที่ไม่ดีนัก และเมื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นกับพฤติกรรมพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จำนวนกลุ่มบุคคลที่บอกกล่าวแนะนำเรื่องราวเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าการได้รับการบอกกล่าว การแนะนำจากบุคคลต่างๆรอบข้างคือ จากหลายๆกลุ่มบุคคลนั้นย่อมมีส่วนทำให้พฤติกรรมของแม่บ้านดีขึ้น และจำนวนแหล่งของการได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีแนวโน้มว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารจากหลายที่หลายแหล่ง จะมีพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างในระดับปลอดภัย ในอัตราที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยแหล่ง แสดงให้เห็นว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารมาก

คือจากหลายๆแหล่งมีส่วนทำให้พฤติกรรมของแม่บ้านดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพรธิดา สุวรรณรัตน์ (2539, 77) ที่พบว่ามารู้ข่าวสารเรื่องสารพิษตกค้างในผักและผลไม้มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้เป็นอย่างดีทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของปิยรัตน์ นิมสกุล (2539, 124) ที่พบว่าผู้ที่เคยรับรู้ข่าวสารมีการยอมรับการนำผักปลอดสารพิษมาบริโภคมากกว่าผู้ที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเช่นเดียวกับการศึกษาของสลักจิต ศิรินันท์ (2539, 104) ที่พบว่าแม่บ้านที่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษมีการตัดสินใจบริโภคผักปลอดสารพิษมากกว่าแม่บ้านที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

การรับรู้ถึงความสะดวกในการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยรัตน์ นิมสกุล (2539, 118) ที่พบว่าแม่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในด้านความใกล้ชิด-ไกลของแหล่งขายผักปลอดสารพิษ พบว่ามีการยอมรับการนำผักปลอดสารพิษมาบริโภคที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าแม่บ้านยังบริโภคผักทั่วไปที่มีขายตามท้องตลาดมากเป็นอันดับแรก และเลือกบริโภคผักปลอดสารพิษที่มีเครื่องหมายรับรองน้อยเป็นอันดับที่สาม จะเห็นได้ว่าแม่บ้านยังไม่ได้บริโภคผักที่ปลอดภัยได้มากเท่าที่ควร และแม่บ้านส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.3) แสดงความคิดเห็นในทางบวกต่อการบริโภคผักปลอดสารพิษว่าถ้ามีผักปลอดสารพิษวางขายร่วมกับผักทั่วไปแม่บ้านจะเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ และแม่บ้านส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.6) มีความคิดเห็นว่าผักปลอดสารพิษมีความปลอดภัยต่อการนำมาบริโภค ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีผักปลอดสารพิษที่มีเครื่องหมายรับรองวางขายในท้องตลาดมากขึ้น ส่งเสริมให้มีการปลูกผักปลอดสารพิษมากขึ้น และขยายการตลาดให้ครอบคลุมทุกชุมชน เมื่อมีการปลูกมากขึ้นจะทำให้ราคาผักปลอดสารพิษในท้องตลาดไม่แพงเกินไป ประชาชนสามารถซื้อหาบริโภคได้

1.2 หน่วยงานของรัฐ ควรมีการควบคุมราคาของผักปลอดสารพิษให้ได้มาตรฐานและไม่แพงเกินไป เพื่อประชาชนจะได้มีโอกาสบริโภคผักปลอดสารพิษอย่างทั่วถึง

1.3 จากการศึกษาที่พบว่า จำนวนแหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกลุ่มประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง และได้รับข้อมูลข่าวสารจากหลายแหล่ง

1.4 จากการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับการบริโภค มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้แก่ประชาชนให้ครอบคลุมทุกเพศทุกวัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารับรู้ หรือความตระหนักทางพฤติกรรมของประชาชน ในการป้องกันอันตรายจากสารพิษตกค้างในอาหารประเภทอื่นๆ ด้วย เช่นอาหารประเภทเนื้อสัตว์ อาหารแปรรูป

2.2 ควรมีการศึกษารับรู้ หรือ ความตระหนักหรือพฤติกรรมของประชาชน ในการป้องกันอันตรายจากสารพิษตกค้าง อื่นๆ ที่ไม่เฉพาะสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเท่านั้น

2.3 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ในพื้นที่อื่นๆที่มีลักษณะแตกต่างจากพื้นที่ที่ศึกษารั้งนี้ ทั้งเขตเมือง กึ่งเมือง และชนบท เพื่อสามารถแสดงภาพรวมของทุกพื้นที่ หรือมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ของประชาชนในพื้นที่ต่างกัน